

Teatras „Teatronas“ ir Juozo Miltinio dramos teatras kviečia į spektaklio „Zygfrydas“ premjeras Kaune ir Vilniuje.

Naujausias režisieriaus Gildo Aleksos darbas sukurtas pagal mažai žinomą 1934 m. Igno Šeinius romaną „Siegfried Immerselbe atsijaunina“. Mokumentinėje satyroje pasakojama apie rasių teorijos vadą, kuris po atsijauninimo operacijos prabunda žydu.

Švedijoje gyvenęs diplomatas ir rašytojas I. Šeinius romaną parašė praėjus vieneriems metams po A. Hitlerio atėjimo į valdžią Vokietijoje.

Tai – vienas ankstyviausių mokslinės [fantastikos](#) kūrinių lietuvių literatūroje. Taip pat, vienas pirmųjų darbų, nagrinėjantis ne vien Lietuvos, o ir globalias socialines problemas.

„Apie romaną sužinojau domėdamasis Lietuvos tarpukario kultūra, – sako G. Aleksa. – Perskaičiau ir įsimylėjau – jis labai kokybiškas, nusprendžiau, kad būtinai reikia jį pastatyti. Kūrinys vertinamas ir kritikų, ir skaitytojų, bet vis dar yra mažai žinomas“.

1940 m. I. Šeinius kūrinių perrašė švedų kalba, pakeitęs kai kuriuos įvykius ir išplėtojęs personažų linijas.

Romaną spektakliui adaptavo aktorius ir dramaturgas Vaidotas Žitkus. Pjesę jis sudarė iš abiejų romano versijų, atrinkęs tai, kas kūrybinei komandai atrodė prasmingiausia.

Romane I. Šeinius numatė nacionalsocialistų partijos iškilimo grėsmę: pagrindinis veikėjas Zygfrydas Immerselbe yra senstantis Trečiojo Reicho mokslininkas-antropologas, išvystęs rasių teoriją ir pastatęs Naująją antropologijos muziejų. Kolegos jam pasiūlo vykti į Italiją atsijauninti. Čia mokslininkai, norėdami jo kūną paversti sveiku ir stipriu, jam parenka efektyviausią sprendimą ir suleidžia žydės moters hormonų. Po operacijos Zygfrydas pabunda vėl jaunas, bet operacija paveikia ir jo mąstymą. Deja, tik iš dalies.

„Šitas romanas yra lyg žmogaus teisių pradžiamokslis, – teigia režisierius. – Mes džiaugiamės, kad esame balti, heteroseksualūs vyrai, bet dažnai pamirštame pagalvoti apie kitą. Europoje stiprėjant nacionalizmo judėjimams, o kauniečiams ir panevėžiečiams vis dar didžiuojantis esant itin monoetniškų miestų gyventojais, turime kalbėti apie mūsų požiūrį į kitos rasės ar tautybės žmones“.

G.Aleksa spektaklio žanrą apibrėžia kaip mokumentinę satyrą – žanrą, kuris populiarus televizijoje, o ne teatro scenoje. Šio žanro kūriniuose netikra, išgalvota istorija parodoma kaip dokumentinis filmas.

Anot režisieriaus, spektaklis su visais įvykiais, kurie nutinka Zygfrydai, bus „neva“ dokumentuojamas naudojant video kamerą. O greta dokumentinės istorijos iliuzijos išliks ir satyrinis tonas: „Mes nesiruošiamo teisinti nacionalsocialistų,“ – tvirtina jis.

Noras atsiriboti nuo nacionalsocialistų idėjų – viena priežasčių, kodėl statydamas „Zygfrydą“ G. Aleksa su aktorių komanda dirbo ne itin populiariu pozicionavimo metodu: vaidindami aktoriai ne tik perteikia personažo veiksmus, bet ir savo asmeninę poziciją, santykį su savo kuriamu veikėju.

Kūrybinės grupės manymu, jaunas žmogus seną rasizmą „paveldėja“ ir yra nuolatiname savęs ir kito atradimo procese. Dėl to spektaklyje senąją Zygfrydą vaidina aktorius, augęs vienoje sąjungoje (akt. Vaidotas Žitkus), o atsijauninusį vaidina jau laisvoje šalyje gimęs, kitoje sąjungoje augęs aktorius, kuris su panašiais klausimais susiduria kasdien (akt. Matas Dirginčius).

G.Aleksos režisuojamas „Zygfrydas“ – tai bendras „Teatrono“ ir Juozo Miltinio dramos teatro darbas.

„Teatre siekiame sukurti sąlygas dirbti jauniems režisieriams,“ – sako Juozo Miltinio dramos teatro meno vadovas Andrius Jevsejevas. Jis taip pat atkreipia dėmesį, kad G. Aleksos darbas diskutuoja su Lietuvoje išsigalėjusia kultūrine tradicija, paprastai didelį dėmesį skiriančią tautiškumo aspektui. „Mūsų teatro kūrinuose norime pasiūlyti alternatyvą nusistovėjusioms kultūros normoms, padėti žmonėms atrasti galimybes į pasaulį pažvelgti kitaip,“ – teigia A. Jevsejevas.

2018 m. spektaklio „Zygfrydas“ eskizas jau laimėjo Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūrybinių konkursų. „Zygrydai“ skirtas atminimo ženklas, diplomai ir maždaug dvidešimt tūkstančių eurų jo pastatymui.

Spektaklio kūrybinė komanda: režisierius Gildas Aleksa, dramaturgas Vaidotas Žitkus, scenografas Aistis Lansbergas, kostiumų dailininkė Inga Skripka, kompozitorius Jokūbas Tulaba, aktoriai Vaidotas Žitkus, Matas Dirginčius, Dalius Skamarakas, Gytis Ivanauskas, Milda Jonaitytė, Milda Naudžiūnaitė, Arnas Ašmonas.

Spektaklis „Zygfrydas“ pirmą kartą bus rodomas gruodžio 15 d. Kaune, KTU 3 rūmuose, gruodžio 22 d. Vilniuje, „Kablyje“, ir vasario 3 d. Panevėžyje, Juozo Miltinio dramos teatre. Bilietus platina „Bilietai.lt“.

Martyno Plepio nuotr.

